

ת"פ 8002/07/19 - מדינת ישראל נגד משה איראם

בית משפט השלום בירושלים

ת"פ 8002-07-19 מדינת ישראל נ' איראם (עציר)
בפני כבוד השופט דוד שאול גבאי ריכטר

המאשימה	בעניין: מדינת ישראל ע"י ב"כ עו"ד שירלי אוהיון, תביעות ירושלים נגד משה איראם (עציר)
הנאשם	ע"י ב"כ עו"ד גבי טרונשווילי

הכרעת דין

נגד הנאשם הוגש כתב אישום המחזיק שני אישומים בעבירות איומים, לפי סעיף 192 לחוק העונשין, התשל"ז-1977 (חוק העונשין).

מעובדות האישום הראשון עולה, כי השוטר י"ט הוא שוטר בשירות סדיר הנמנה על המגזר החרדי, ומשרת בתחנת משטרת "הראל". ביום 7.5.2019 בשעה 11:19 או בסמוך לכך, התקשר אליו הנאשם ואיים עליו בפגיעה שלא כדין בו ובבני משפחתו, וזאת במטרה להפחידו או להקניטו, בכך ששאל אותו אם הוא רוצה לצאת מהצבא או מהמשטרה. משהשיב השוטר: "מה אתה רוצה ממני", איים עליו הנאשם באמרו: "אני יודע איפה אתה גר, איפה האחים שלך ואיפה ההורים שלך גרים". באותן נסיבות ציין הנאשם באוזני השוטר את כתובתם של בני משפחת השוטר. בהמשך איים הנאשם על השוטר באמרו כי יעשו הפגנות תחת ביתו, ישרפו פחים וירביצו לו.

מעובדות האישום השני עולה, כי עוד באותו יום בשעה 17:22, התקשר הנאשם לשוטר ואיים עליו בדברים הבאים:

"הנאשם: באתי להודיע לך שאתה מסומן.

השוטר: אני מסומן?

הנאשם: מסומן, מסומן, כן.

השוטר: מה זה אומר? מה זה אומר מסומן?

הנאשם: שאל את החברים שלך, הם יגידו לך".

מהלך הדיון

מהלך הדיון בתיק זה היה חריג בכל קנה מידה. הנאשם, הנמנה על זרם "נטורי קרתא", אינו מכיר במדינת ישראל, בחוקיה ובערכאותיה, וסירב להתייצב בבית המשפט כשהוא עוטה מסכה, כנדרש מתוקף חוקי הקורונה. הנאשם סירב לשעות לבקשות בית המשפט ולבקשות סניגוריו (תחילה עו"ד פוליטי וכעת עו"ד טרונשווילי), ולא התייצב לדיונים בעניינו. גם לאחר ששוחרר לא התייצב לדיונים. על-כן, הוא נעצר עד לתום ההליכים נגדו.

במהלך הדיון שהתקיים ביום 19.4.2021 הצעתי מתווה מעשי, ולפיו אכריע בדבר אשמת הנאשם או חפותו על-סמך חומר הראיות הקיים וסיכומי הצדדים, ללא שמיעת עדים. הצדדים הסכימו להצעתי, וזאת כתוצאה מהתנהגותו של הנאשם, שלא אפשרה לנהל את המשפט בדרכים המקובלות, ללא הזדקקות למעצרו של הנאשם.

תשובת הנאשם לאישום

בהודעתו מיום 29.4.2021 פירט הסניגור את תשובת הנאשם לאישום. **ביחס לאישום הראשון** נטען, כי הנאשם מודה, כי יצר קשר עם המתלונן ואמר לו כי יערוך הפגנות מחוץ לביתו. עם זאת כפר כי איים במעשים אחרים על הנאשם כמתואר בכתב האישום. עוד נטען, כי אמירה או הודעה על נקיטת פעולה מותרת על-פי דין מותרת, ואינה מהווה עבירה פלילית. **אשר לאישום השני** נטען, כי הנאשם אינו זוכר במדויק את דבר, אך מכחיש כי איים, ולא אמר דבר מלבד כך שיפגין מול ביתו של המתלונן.

בנוסף לכך ציין הסניגור בדיון מיום 2.5.2021, כי הנאשם לא יעיד במשפטו, והוא בחר בדרך זו, הגם שהוא יודע את השלכות הדבר ואת ההתכנות שהימנעותו מלהעיד עלולה לחזק את הראיות נגדו.

תיק המוצגים הוגש בהסכמה, וביום 12.5.2021 שמעתי את סיכומי הצדדים. יצוין, כי גם הפעם סירב הנאשם לפעול על-פי חוק בכל הנוגע לחבישת מסיכה, ולא ניתן היה להביאו להשתתף בדיון, ולו באופן סביל, גם לא בוועוד חזותי.

מסכת הראיות בתיק

יש לעמוד תחילה על מסכת הראיות בתיק, כפי שאלו הוגשו לבית המשפט, שכן יש לכך נגיעה לעניין קבילותן ומשקלן של הראיות, בשים לב להסכמת הצדדים להגשת הראיות מבלי להידרש לחקירת העדים ומבלי שהוצהר כי הראיות הוגשו תוך הבעת הסכמה לאמיתות תוכן (הודעת הסניגור מיום 29.4.2021 ודברי הצדדים בפרוטוקול מיום 2.5.2021, ש' 9 - 15).

אסקור את הראיות לפי סדר הופעת עדי התביעה בכתב האישום.

המתלונן, עד תביעה (ע"ת) 1

המתלונן, ע"ת 1, מסר שלוש הודעות ביום 7.5.2019 (ת/1), ביום 16.5.2019 (ת/2) וביום 27.6.2019 (ת/3).

בהודעה ת/1 מסר המתלונן, כי קיבל שיחה מטלפון המסתיים בספרות 811. בוצעו מספר התקשרויות למתלונן ממספר

זה, להן לא הספיק לענות, ובפעם השלישית כשענה לשיחה ציין: "שמעתי קול של בחור עם מבטא חרדי ששאל אותי אם אני רוצה לצאת מהצבא, מהמסטרה. שאלתי מי אתה, מה אתה רוצה. אמר לי, אני יודע איפה אתה גר, איפה אחים שלך, ואיפה ההורים שלך גרים, גם אמר לי הכתובות המדויקות. הוא אמר לי שהם יעשו לי הפגנות מתחת לבית, ישרפו פחים, ירביצו לי..." (ש' 5 - 8). כשנשאל אם יודע במי מדובר השיב: "אין לי מושג. בבדיקה באפליקציית 'מי' מספר הטלפון של המטריד מופיע כ'הרב משה צבא' (שם, ש' 13). עוד המתלונן, כשנשאל אם יש לו משהו להוסיף, כי "יש איזה בחור אחד, הוא קצת 'לא מאה', שלח לי אתמול הודעה קולית בווטסאפ בשעה 19:27, אמר לי שיש דברים שמתכננים נגדי. ככה הוא שמע כשמועה ואמר שהוא צריך לדבר איתי פנים מול פנים מחר בשעה 19:30. (ה"ח: השוטר משמיע לי את ההקלטה, נשמע שמדובר בבחור שסובל ממגבלות שכלית)" (שם, ש' 23 - 25). יצוין כי אין חולק כי בדבריו, התכוון המתלונן לע"ת 2, מ"א.

בהקשר זה יצוינו סדרת מזכרים הנוגעים להעברת ההקלטות - ת/16, ת/17.

בהודעתו השניה ת/2, מסר המתלונן בתשובה לשאלה בדבר טיב יחסיו עם מ"א, כי "בסדר, אנחנו לא חברים ממש, הוא חולה נפש כזה, מתחנף" (ת/2, ש' 14). המתלונן עומת עם האפשרות שאולי מ"א הוא המאיים, אך שלל זאת וציין: "זה לא אותו קול, לזה שמתקשר אליי יש לו קול שונה ממ" (שם, ש' 20). עוד ציין, כי הקליט את השיחה המאיימת וכן יש לו הקלטה של הודעתו של מ' (שם, ש' 25 - 26).

בהודעתו השלישית ת/3 עולה, כי המתלונן נשאל לגבי נסיבות שמיעתו והקלטתו את השיחה המאיימת מיום 7.5.2019. לדברי המתלונן, כי בעת קבלת השיחה, שוחח במקביל בטלפון עם חברו, גם הוא שוטר, ר"ב (שאינו עד תביעה). המתלונן סיפר, כי ביצע שיחת ועידה אותה הקליט על-מנת שר"ב ישמע אף הוא את הדברים המאיימים (ת/3, ש' 8 - 9). בהמשך ציין: "אני לא זוכר את תוכן השיחה, אבל אני זוכר שאותו אדם ממש איים עליי ואמר לי שיקרה לי משהו רע כמו החברים שלי, אין לי מושג למה הוא התכוון, אך יש לי איזשהו חבר שנרצח בפיגוע, יכול להיות שאליו התכוון" (שם, ש' 15-16).

בהקשר להקלטות שהזכיר המתלונן בהודעותיו יצוין, כי החוקר פואד דבאח, ע"ת 3, ערך מזכר שכותרתו "הורדה וצריבה של שני קבצי שמע (השיחה המאיימת, ההודעה הקולית של מאיר)", ממנו עולה, כי לאחר גביית הודעת המתלונן השניה (ת/2), שלח לו האחרון את ההקלטות באמצעות הווטסאפ, ואלו הורדו ע"י החוקר ללא שינוי או עריכה לדיסק ולמערכת פל"א המשטרתית (ת/8).

מ"ג, עד תביעה 2

ע"ת 2 מסר שתי הודעות, האחת ביום 20.5.2019 (ת/4) והשניה ביום 21.5.2019 (ת/5).

בעניינו של עד זה אין חולק, כי הוא מתמודד עם מוגבלות שכלית או נפשית. בהקשר זה ראו את מזכרה של ע"ת 7 מיכל רובינשטיין ת/18, וכן את מזכרו של החוקר פואד דבאח (ת/9) ממנו עולה, כי לאחר גביית הודעתו הראשונה של ע"ת 2, שוחח דבאח עם האחראי בדיור המוגן בו מתגורר זה. משיחה זו התברר כי ע"ת 2 מתמודד עם מוגבלות שכלית-התפתחותית והוא מתגורר במעון מוגן. הוסכם, כי לחקירתו הבאה יתלווה לע"ת 2 עובד סוציאלי, וסוכם עם הקצין הממונה, כי ע"ת 2 יוכל להיחקר ע"י חוקר מוסמך ולא ע"י חוקר מיוחד.

בהודעתו הראשונה ת/4 מסר מ"ג על היכרותו עם המתלונן וכן עם הנאשם. המתלונן מסר כי מספר הטלפון של הנאשם

מסתיים ב-811 וכן מסר כי מספרו הקווי מסתיים ב-789 (שם, ש' 14). לדברי העד, הנאשם טען שהמתלון מגייס בחורים חרדים לצבא ובגלל זה היה אחראי על ארגון הפגנה של חרדים מתחת לבית המתלון (שם, ש' 14-15) תוך שציין את כתובת ביתו של המתלון, עליה אין מחלוקת. עוד טען כי ראה את אותה "לכאורה הפגנה" בה השתתפו 3 אנשים מתחת לבית המתלון (ש' 38). כמו-כן זיהה את הנאשם על-פי תמונה שהוצגה לו ואישר כי זהו האדם עליו מדבר בעדותו (ש' 51).

בהודעתו השניה ת/5, שתועדה חזותית (התיעוד לא הוגש) וכאשר העד לווה ע"י עובד סוציאלי מהמסגרת בה מתגורר שב העד על גרסתו וכן נשאל לגבי מידת היכרותו עם הנאשם. בהמשך הושמעה לו השיחה המאיימת, והעד זיהה את קולו של הנאשם (ש' 265).

בהמשך לאותה הודעה נרשמו גם מזכרים ע"י החוקר, ע"ת 8 ברק עידן דהוקי (ת/20 - 23).

הודעות הנאשם

הנאשם נחקר ע"י החוקר דבאח ומסר שתי הודעות באזהרה - ביום 19.6.2019 (ת/6) וביום 20.6.2019 (ת/7).

בהודעתו הראשונה (ת/6) נועץ הנאשם עם עו"ד רועי פוליטי טרם החקירה. כשנשאל האם קרה שאיים על אדם בחודשיים האחרונים השיב "לא עונה" (ש' 12). כשעומת עם כך שהטריד את המתלון ואיים עליו השיב: "לא ידוע לי" (ש' 56) והכחיש היכרות עמו (ש' 60). הוא הכחיש שהחזיק בטלפון נייד שמסתיים בספרות 811 (ש' 88) ובהמשך ציין: "לא, מאז שנולדתי אני לא זוכר, הלוואי והייתי יודע מי זה הייתי מדבר אתו הלוואי" (ש' 95).

בהודעתו השניה (ת/7) עומת עם פלט שיחות שהוצא למספר 811 המעיד על קשר לטלפון של המתלון, וכן עם הטענות של מ"ג להיכרות עמו. בתשובה אמר: "אני לא מכיר את מ"ג ולא את י"ט [המתלון], אני לא צריך לענות על טענתו של כל אדם שסתם בא ואומר עלי דברים וזה לא מחייב אותי בשום דבר" (ש' 19 - 20). בהמשך הוא מאשר שהטלפון הקווי המסתיים ב-789 שייך לו (ש' 31). יצוין כי נתון זה נמסר ע"י מ"ג בהודעתו. כמו כן הוא מעומת עם הקלטות השיחה המאיימת והוא אומר: "אני לא יודע מי זה". בהמשך הוא מסרב לביצוע השוואה קולית, בשל היות מכשירי המשטרה "טמאים" (ש' 114).

תמלול אחת השיחות המאיימות הנוגעת לאישום השני

החוקר אורן נגר (ע"ת 4) תמלל את השיחה שהוקלטה ע"י המתלון, והדבר מתועד במזכר ת/10, שלשונו זהה ללשון אישום 2.

פעולות שביצע עד תביעה 5, החוקר אסף דה

בת/11 ציין עד זה, כי תוצאת מחקר התקשורת של המנוי המסתיים בספרות 811 מלמדת כי ביום 7.5.2019 התקיים קשר עם המנוי המסתיים בספרות 937, וזאת בהמשך לפלט השיחות ת/12, ממנו עולות התקשרויות בשעות 11:11 (משך 87 שניות), 11:13, 11:19 (משך 326 שניות), 11:26, 11:26 (משך 46 שניות) וכן ב-16:47 (משך 1,004 שניות), 17:22 (משך 65 שניות), 18:31, 18:32 (משך 60 שניות) ו-18:37 (משך 36 שניות).

בהמשך בדק החוקר דהן עם המתלונן ועם חברו ר"ב את נסיבות ביצוע ההקלטה כעולה מהמזכר ת/13 כשהשניים אישרו שבוצעה ביניהם "שיחת ועידה" והדרך בה בוצעה ההקלטה. בהמשך במזכר ת/14 מתועד המשך קשר של החוקר עם ר"ב ששלח לו את ההקלטה שביצע.

במזכר ת/15 מציין החוקר דבר קיומו של קשר טלפוני בין הנאשם למ"ג.

"תרגיל חקירה" - עדי תביעה 9 ו-12

צוות החקירה ביקש לוודא שהנאשם אכן פועל בהקשר למגויסים חרדים לצבא ולמשטרה. נוכח זאת בוצעה שיחה מבוזמת ע"י ע"ת 12, דניאל ססבון, לטלפון המסתיים ב-811. החוקר התחזה לאדם סרבן גיוס המבקש את סיועו ש"ר' מוישה". השיחה הוקלטה ותועדה בדיסק ת/27 וכן במזכרת ת/29. מהשיחה עולה כי אותו "ר' מוישה" אינו מכחיש שזהו שמו, והוא אומר שסייע לחוקר המתחזה, ואף חוזר אליו כעבור מספר דקות ומוסר לו טלפון של אדם אחר שיוכל לסייע לו. במזכר ת/24 ציינה החוקרת שלומציון מרקס (ע"ת 9) כי ערכה השוואת קולות בין הקלטת השיחה המאיימת להקלטת תרגיל החקירה, ולטעמה מדובר ב"אותו קול".

אין חולק, כי מבחינת בדיקת בעלות על מספר הטלפון 811, לא נמצאה התאמה לשמו של הנאשם אלא לשמו של אדם אחר.

טענות הצדדים בסיכומיהם

המאשימה - ב"כ המאשימה עו"ד שירלי אוחיון טענה, כי בתשובותיו לאישום, אישר הנאשם שעמד בקשר עם המתלונן, וזאת בניגוד לגרסתו במשטרה, הגם שכפר בהשמעת האיומים; היא הפנתה להודעותיו של המתלונן, לתוכן, לרבות זיהוי הטלפון בתוכנת "מי", ביצוע ההקלטות ואופן ביצוען; היא הפנתה להודעותיו של מ"ג ולהיכרותו את הנאשם והמתלונן כאחד ולדברים שמסר על אודות פעילות הנאשם; כמו כן הפנתה לתרגיל החקירה עליו עמדתו. נוסף לכל אלה, הפנתה לגרסתו של הנאשם, לשתיקתו הסלקטיבית, לבחירתו שלא להעיד במשפט ולחוסר סבירות גרסתו, בהתחשב במכלול הנסיבות. יצוין, כי ב"כ המאשימה לא התייחסה בסיכומיה לתוכן ולטיבן של אמירות הנאשם, ויצאה, ככל הנראה, מנקודת ההנחה כי אכן מדובר באיומים.

הנאשם - ב"כ הנאשם עו"ד גבי טרונשווילי, סבר שלא ניתן להרשיע את הנאשם במיוחס לו מהטעמים הבאים: ראשית נטען, כי גם אם הדברים נאמרו, אין הם בגדר איום, אלא הם חוסים בגדרו של ביטוי לגיטימי שאינו מאיים, אלא בגדר הצהרה על נקיטת פעולה שהיא לגיטימית (הפגנה מול ביתו של המתלונן); שנית, נטען כי הודעותיו של מ"ג, בהיותו מתמודד עם לקות שכלית-התפתחותית, אינן קבילות; שלישית ובדומה לכך נטען, כי ההקלטות אף הן אינן קבילות ולא נחקר במשטרה מי שביצע אותן, שאף אינו עד תביעה - הכוונה לר"ב, שסייע למתלונן להקליט את השיחה באמצעות "שיחת ועידה"; רביעית נטען לסתירות בגרסות המתלונן, שאין תואמות את ההקלטות שהוגשו מבחינת תוכן הדברים.

דין והכרעה

לאחר שנתתי דעתי לטענות הצדדים ולאחר שקראתי בעיון את כל חומר הראיות, והקשבתי להקלטות, החלטתי להרשיע את הנאשם בכל המיוחס לו.

ההסכמה הראייתית על הגשת חומר החקירה ומשמעויותיה

עניין ראשון עליו יש לתת את הדעת, הוא העניין הראייתי, בהתחשב בכך שהצדדים הגישו בהסכמה את הראיות ללא חקירת העדים, והסכימו כי בית המשפט יכריע את הדין על סמך זאת ועל סמך הסיכומים.

הסעיף הרלבנטי הוא סעיף 10ב לפקודת הראיות [נוסח חדש], התשל"א-1971 (הפקודה) שעניינו "קבלת אמרה בהסכמה". מהסעיף עולה, כי "אמרה בכתב שניתנה מחוץ לבית המשפט תהיה קבילה כראיה בהליך פלילי אף אם נותנה אינו עד במשפט, אם שני הצדדים הסכימו לכך ותוכן האמרה לא היה שנוי במחלוקת, ובלבד שהנאשם היה מיוצג על ידי עורך דין". להשלמת התמונה, סעיף 10ג לפקודה, שעניינו "שמירת הדינים" קובע, כי "אין האמור בסעיפים 10א ו-10ב כדי להכשיר ראיה שאינה קבילה מסיבה אחרת שבין, או לפסול ראיה שהיא כשרה לפי דין אחר".

המחוקק ובית המשפט העליון עמדו על תכלית חקירתו של סעיף 10ב - בהצעת החוק לתיקון פקודת הראיות (מס' 4), תשל"ח-1978 (הצעות חוק 1352, כ"ח בסיון, התשל"ח, 3.7.1978, ע"ע 260 - 261), עמד המחוקק על כך שמטרת התיקון היא להטמיע בחוק פרקטיקה שהייתה נהוגה, להגיש אמרות עדים ללא חקירתם, מטעמים של יעילות דיונית, ובלבד שהנאשם מיוצג על-ידי עורך דין, בהתאם להערות שהשמיע בית המשפט העליון במספר מקרים. בע"פ 7653/11 ידען נ' מ"י (מיום 26.7.2012) (עניין ידען) עמד כב' השופט זילברטל על משמעותו של סעיף זה והפרקטיקה של הגשת הודעות בהסכמה ללא קיומה של חקירה נגדית. לצד עמידתו על חשיבותה של חקירה נגדית ככלי מרכזי המסייע בירידה לחקר האמת, סבר כב' השופט זילברטל, כי "אף שלעובדת היעדר חקירה נגדית של עד יריב יש משקל בהערכת עדותו, עדיין אין הדבר מחייב את בית המשפט לקבל את גרסת העד כגרסת אמת לכל דבר, ובכל מקרה נתון הדבר לשיקול דעתה של הערכאה הדיונית. כך למשל, אל לו לבית המשפט להתעלם מראיות סותרות, שהובאו על ידי בעל הדין שנמנע מחקירה נגדית, רק משום שלא עשה כן..." (שם, פסקאות 27 - 28).

מעבר לכך נקבע, כי נדרשת הצהרה מפורשת ע"י הצדדים, כי הגשת הודעות עדים ללא חקירתם תהווה הסכמה גם לאמיתות תוכן של ההודעות. הודעה כזו לא ניתנה בענייננו. ראו בהקשר זה: עניין ידען, פסקה 27; רע"פ 3061/12 אפל נ' מ"י (מיום 31.5.2012) שם צוין, כי "אף לו הייתה הסכמת הצדדים באשר לתוכן האמירות, לא היה בכך כדי לכבוד את שיקול דעתו של בית המשפט, ולכל היותר היה על בית המשפט לתת משקל מסוים להסכמה הדיונית בין הצדדים..."; רע"פ 6831/09 טורשאן נ' מ"י (מיום 18.7.2021) (עניין טורשאן) שם צוין כב' השופט ג'ובראן בפסקה 33 לפסק דינו (אליו הצטרפו השופטים האחרים), כי "לא ניתן לייחס הסכמה לצדדים לעניין אמיתות דבריו של אלשיך לפקד עותמאן [כפי שתועדו במזכר שהוגש בהסכמה] מבלי שניתנה הסכמה מפורשת ומיוחדת שלהם לעניין זה... הסכמה זו הנובעת מהיעדר מחלוקת באשר לדברים שקלט פקד עותמאן בחושי, ואולי אף מתוך הנחה כי הוא יחזור על אותם הדברים בעדותו, איננה יכולה להתפרש כויתור על האפשרות לטעון נגד אמיתות תוכנם של הדברים שנאמרו על ידי אלשיך, או כויתור על האפשרות להציע פשר שונה להתנהלותו. על ויתור שכזה, בייחוד לנוכח החשיבות והמשמעות שיכולות להיות נודעות לו, יש להצהיר במפורש".

לא בכדי קבע, אפוא, המחוקק בסעיף 10ג, כי אין בהסכמה שלפי סעיף 10ב "להכשיר ראייה שאינה קבילה מסיבה אחרת שבדין או לפסול ראייה שהיא כשרה לפי דין אחר".

הנפקות העיקרית של הדבר בענייננו היא, כי לא ניתן להכשיר את הודעותיו של מ"ג בהיותו מתמודד עם מוגבלות שכלית או נפשית, בשל הוראות סעיף 20 לחוק הליכי חקירה והעדה (התאמה לאנשים עם מוגבלות שכלית או נפשית), תשס"ו-2005. סעיף 20(ב) לחוק זה קובע, כי "אמרה שנגבתה מאדם עם מוגבלות... תהא קבילה כראיה, אם תועדה בהקלטה חזותית, התקבלה חוות דעת מומחה ולפיה העד הוא אדם עם מוגבלות... החוקר המיוחד או חוקר המשטרה, לפי העניין, שגבה את האמרה, העיד על נתינתה, והתקיים אחד מאלה..." - העד שמסר את האמרה העיד וניתנה הזדמנות לחקרו; בית המשפט פטר את העד מלהעיד בשל חוות דעת בעניין או בשל פגיעה אפשרית בעד מעצם העדתו. בענייננו, לא הוגשה חוות דעת מומחה לעניין מוגבלותו של העד וכן לא הוגשה ההקלטה החזותית שעל-פניו בוצעה כעולה מהערת החוקר בת/5, ש' 2. כמו כן, בהסכמת הצדדים, העד לא העיד. לפיכך, הודעותיו של העד אינן קבילות.

אלא, שאין בכך לסייע לנאשם נוכח יתר הראיות שבתיק.

עצם אמירת האמירות

אשר לאישום הראשון - אין מחלוקת כי שיחה זו לא הוקלטה, והדברים הנכללים בעובדות אישום זה נשענים על דברי המתלון בהודעתו ת/1 ש' 5 - 8. מלבד טענה בעלמא של הסניגור בדבר אי דיוקם של דברים, לא הובאה כל ראייה שיש בה לסתור את הדברים. בהודעתו השלישית של המתלון סיפר על נסיבות הקלטת השיחה המאיימת נשוא האישום השני. הוא סיפר כי ביקש מחברו ר"ב (שכאמור אינו עד תביעה), כי יקליט את השיחה ויהיה עד לאותם איומים, והדבר נעשה באמצעות שיחת ועידה ביניהם (ת/3, ש' 8-9). כמו כן הדגיש המתלון, כי חש שמדובר באיום עליו ועל חבריו (שם, ש' 15-16). נדמה כי הדברים מדברים בעד עצמם ביחס לתחושת האיום שחש המתלון, עד כי בחר לשתף את חברו בכך, וכן הבין שעליו להקליט את הדברים. אתיחס לכך בהמשך, בנוגע לניתוח תוכן הדברים. מכאן שנכח מכלול הודעותיו ואמרותיו של המתלון, אין כל סיבה שלא לייחס להן את מלוא המשקל והמהימנות.

אשר לאישום השני - הדברים עולים מן ההקלטה שהוגשה כת/26, ומהמזכר הכולל תמלול הדברים, שהוא מדויק - ת/10.

מיהו הדובר?

המתלון סיפר בהודעתו הראשונה, שלאחר שקיבל את השיחה המאיימת הראשונה (האישום הראשון) בדק את מספר הטלפון ממנו בוצע האיום, והתברר על-פי "יישומן ME", כי הטלפון המסתיים ב-811 שייך ל"הרב משה צבא" (ת/1, ש' 13).

מחקר התקשורת שבוצע קישר בין הטלפון הנ"ל לבין הטלפון של המתלון (ת/11, ת/15).

השוואת קול שנעשתה שבוצעה ע"י החוקרת שלומציון מרקס (ע"ת 9) בין הקול של הדובר בתרגיל החקירה, לבין הדובר בשיחת האיום העלתה שמדובר לדעתה "באותו קול" (ת/24). מכיוון ששמעתי הן את תרגיל החקירה ואת שיחת האיום, ומכיוון שהספקתי להכיר את קולו של הנאשם לאורך מספר דיונים, הן חיתוך הדיבור, והן הטון דומים עד מאוד, ולכן מסקנתה של החוקרת מרקס מקובלת עלי.

נוסף לכך, הנאשם הכחיש היכרות עם המתלון, הכחיש בעלות על הטלפון, וסירב לבצע השוואת קולות. לעומת זאת, בתשובתו לאישום לא הכחיש הנאשם (לראשונה) את עצם קיום השיחה עם המתלון ואת ההיכרות עמו.

בשל כל אלה - שקרי הנאשם, הימנעותו להעיד, וחוסר הסבירות של הגרסה המצומצמת שבחר למסור - לא נותר ספק סביר ביחס למסקנה המתבקשת, כי הוא זה שהשמיע את הדברים באוזניו של המתלון. שקרי הנאשם והימנעותו להעיד, מחזקים את הראיות נגדו, ובהיעדר הסבר מסתבר אחר לראיות התביעה, לא מתקיים ספק סביר בהקשר זה.

אשר לקבילות ההקלטות

אני דוחה את טענות הסניגור בהקשר זה. המתלון פירט בהודעותיו את נסיבות ביצוע ההקלטות בסיוע חברו. אמנם, חברו צריך היה להיות עד תביעה והייתה צריכה להיגבות ממנו הודעה מסודרת. ואולם, משהוסכם על הגשת הראיות כאמור, לרבות מזכרים (בעניין **טורשאן**), השאיר בית המשפט העליון ב"צריך עיון" את השאלה, האם מזכרים ודו"חות פעולה שהוגשו מכוח סעיף 10ב לפקודת הראיות הם בגדר "אמרה בכתב", ר' סעיף 33 לפסק דינו של כב' השופט ג'ובראן שצוטט לעיל), ומשנתתי אמון מלא בגרסת המתלון, לא מצאתי לפקפק לגבי אופן ביצוע ההקלטה, שגם עולה מההקלטה עצמה (ת/28 באורך כשמונה וחצי דקות), שם נשמעים המתלון וחברו מתכננים את ההקלטה, כשהחבר מסביר למתלון מה לעשות. מעבר לכך קיימת "שרשרת מוצג" ביחס להקלטה במזכרים השונים עליהם עמדתי, ולפיכך סברתי, גם נוכח הגמשת הכלל בדבר הראיה הטובה ביותר בהקשר זה ממש, כי אין מקום לקבל את טענת הסניגור. אני מוצא לקבל את ההקלטות שהוגשו, וכך גם את פירותיהן, בדמות המסקנות המתבקשות.

האם התכנים הם בגדר איום?

על-מנת להוכיח במידה הנדרשת ביצועה של עבירת איומים יש להראות כי "האיום הינו הטלת פחד או אימה מפני רעה צפויה שיש בה כדי לפגוע באחד הערכים המוגנים המפורטים בסעיף" [יעקב קדמי, **הדין בפלילים חוק העונשין**, חלק רביעי, אקדמון (2006), עמ' 2123-2124], כאשר על האיום לענות "על המבחן האובייקטיבי של הטלת מורא על האדם הסביר... אם יש לדובר שליטה או השפעה על אפשרות התממשות האזהרה" (**שם**, עמ' 2124). יש גם להתייחס לנסיבות בהן ניתן הביטוי. "יש והמסר ונסיבות העברתו הופכים את הביטוי מאזהרה לאיום אסור" (**שם**, עמ' 2125).

ב-ע"פ 6845/09 **זקן** נ' **מ"י** (מיום 12.7.2010) (להלן - **עניין זקן**) נקבע מבחן ההקשר, לפיו יש לשאול שלוש שאלות: מה נאמר, מי אמר ומדוע אמר, כאשר על שלושת השאלות להשיב על הקשר האיום הנטען.

בענייננו, נדמה שאין חולק, כי הנאשם פועל על-פי אמונתו הנלהבת (לשון המעטה) לסכל גיוסם של בחורי ישיבות לצה"ל ולמשטרה. אין מחלוקת, כי המתלון הוא אדם חרדי שהתגייס במסגרת שירות חובה למשטרת ישראל. אין גם

מחלוקת לגבי כתובת מגוריו של המתלון באותה עת (אינני מציין אותה מפאת צנעת הפרט). אין גם מחלוקת שהמתלון והנאשם הם אנשים זרים זה לזה. למרות זאת, הנאשם בדבריו בהקלטה ת/28 שב וחוזר הן על כתובת מגוריו של המתלון בירושלים, והן על כתובת בני משפחתו של הנאשם שגם היא אינה שנויה במחלוקת.

לפיכך, הדברים בשתי השיחות המתייחסים לנאשם, למקום מגוריו ולמקום מגורי משפחתו, מלמדים כי הנאשם, כאדם זר למתלון, התאמץ ללמוד מידע זה ממקור כלשהו, קרי בוצעה כאן הכנה.

אנו יודעים, כמסתבר מדבריי לעיל, כי הנאשם הוא שאמר את הדברים, שכן לטעמי, זיהוי הוא מעבר לספק סבר.

אנו גם יודעים מדוע אמר הנאשם את הדברים שאמר - בשל אמונתו בפסול שבגיוס בני ישיבות, ובמלחמת החורמה שלו בתופעה זו. בהקלטה ת/28 מכנה הנאשם את המתלון "מוסר" (מוסר) - דהיינו מי שמשחית אחרים, ומוציאם לשמד, ומוסר גורלם בידי גויים. בין המחזיקים בדעות אלו, יש התומכים בהמתתם של "מוסרים". ראו למשל דברי הרמב"ם **במשנה תורה**, הלכות חובל ומזיק, פרק ח', הלכה י':

"מותר להרוג המוסר בכל מקום, ואפילו בזמן הזה שאין דין דיני נפשות. ומותר להורגו קודם שימסור, אלא כשאמר הריני מוסר פלוני בגופו או בממונו, ואפילו ממון קל--הרי התיר עצמו למיתה, ומתירין בו ואומרים לו אל תמסור. אם העיז פניו ואמר לא כי, אלא אמסרנו--מצוה להורגו; וכל הקודם להורגו, זכה."

מדובר במושג שיש לו משמעות קשה מאוד, והשלכות השימוש בו עלולות להיות הרסניות. הניסיון הקולקטיבי מוכיח, כי בין יתר הדברים, שימוש במושג זה באופן חוזר ונשנה כלפי ראש הממשלה המנוח יצחק רבין ז"ל, היה מהגורמים שהביא לרציחתו על רקע אידיאולוגי.

בשים לב לכל אלה, ולכך שנדמה כי אין חולק שהנאשם מקדיש פעילותו להוקיע את תופעת גיוס בני הישיבות, גם בדרך של הפגנה, הרי שדבריו כווננו להפחיד את המתלון מלהמשיך בשירותו, וכן כדי להניאו מ"להסיט" אחרים כמותו, להתגייס לצבא או למשטרה (התכנים הללו חוזרים על עצמם בשיחה ת/28, דקות 01:43, 02:18). לא רק זאת, אלא שהנאשם אומר למתלון כי שכונתו "תוקיע אותו" ואת בני משפחתו (דקה 02:47). משמעות הדבר שמטרת הדברים היא גם לרדת לשגרת חייו של הנאשם, לשבשה, ולמנוע ממנו לנהל חיים סדירים, תוך חופש פעולה, חופש תנועה וחופש הבעת הדעה והאמונה.

בנוסף, עצם העובדה שהמתלון חש מאוים, ומצא לנכון לשתף את חברו בדבר, ואף מצא לנכון להקליט את האמירות ומצא לנכון להתלון במשטרה, מדברת בעד עצמה.

מכאן שלטעמי, מתקיימים כל המבחנים הנדרשים על-מנת להגדיר את מעשיו של הנאשם כאיומים, וזאת בשני הסעיפים המיוחסים לו.

בשולי הדברים אציין, כי איום בהפגנה מול ביתו של אדם אינו יכול להיחשב ל"איומים" במובן הפלילי, נוכח חופש התנועה וחופש הביטוי שהן זכויות יסוד חוקתיות, על-חוקיות. אלא שיתר דבר של הנאשם מהווים, כאמור, איומים, בנסיבות המקרה.

נוכח זאת, מרשיע את הנאשם בכל המיוחס לו בכתב האישום.

זכות ערעור כחוק.

ניתנה היום, ב' סיוון תשפ"א, 13 מאי 2021, במעמד הצדדים.